

Talonrakennus- ja pintakäsittelyalan työelämätoimikunnan tilannekuva 2018-2019

Talonrakennus- ja pintakäsittelyalan työelämätoimikunta on laatinut tilannekuvan toimialansa tutkintojen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta. Työelämätoimikuntien tehtäviin kuuluu tuottaa vuosittain tietoa ammatillisen koulutuksen näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laadusta omalla toimialallaan (Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017). Tätä tehtävää varten työelämätoimikunnilla on ollut käytössään seuranta-, arviointi- ja palautetietoa muun muassa Opetushallinnon tilasto-, ohjaus- ja säätelypalvelusta ja kansallisesta KOSKI-tietovarannosta.

Vuoden 2018 suoritustiedot on annettu toimikuntien käyttöön vuoden 2019 keväällä. Tämän ajankohdan jälkeen KOSKI-dataan tehdyt oppilaitosten tekemät mahdolliset korjaukset eivät näy tässä tilannekuvassa. Sama koskee vuoden 2019 suoritustietojen tilastotietoja, jotka on poimittu KOSKI-tietokannasta 2020 alkuvuodesta. Tarkistettujen suoritustietojen julkaisua myöhemmin Opetushallinnon tilastopalvelussa Vipunen.fi -sivustolla.

Tilannekuvassa käytetyt tiedot on poimittu KOSKI-tietokannasta suoraan siinä muodossa kuin oppilaitokset ovat ne ilmoittaneet. Tilastot voivat sisältää puutteellisia tai virheellisiä tietoja. Esimerkiksi teknisistä syistä johtuen, kaikki oppilaitosten omiin opintohallintojärjestelmiin kirjatut tiedot eivät ole siirtyneet KOSKI-tietokantaan oikein, jolloin tieto tilastoituu ”ei tietoa”/”ei ilmoitettu” -kohtien alle.

Lähdemateriaalina on ollut esimerkiksi toimikuntien vierailukäyntiraportit, oikaisupyynnöt ja lausunnot.

Tutkintojen ja tutkinnon osien suoritustiedot

Tutkintojen ja tutkinnon osien suoritukset	2018		2019	
	koko tutkinto	tutkinnon osat	koko tutkinto	tutkinnon osat
Pintakäsittelyalan perustutkinto	640	5189	659	5678
Puutuotteiden pintakäsittelyjen osaamisala	11		2	
Metallituotteiden pintakäsittelyjen osaamisala	50		34	
Rakennusten pintakäsittelyjen osaamisala	549		454	
Rakennusmaalauksen osaamisala	9		127	
Tuotemaalauksen osaamisala			0	
Lattianpäällystyksen osaamisala			11	
Teollisen pintakäsittelyn osaamisala			4	
Tyhjä	21		27	
Rakennusalan perustutkinto	2484	21416*	2179	22804
Talonrakennuksen osaamisala	2001		1764	
Ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinto	6	306	5	44
Korroosionestomaalarin ammattitutkinto	0	0	0	0
Lattianpäällystäjän ammattitutkinto	20	31	7	25
Lattiamestarin erikoisammattitutkinto	7	23	1	5
Maalarin ammattitutkinto	42	79	21	39
Tyhjä	20		5	
Rakennusmaalauksen osaamisala	17		14	
Tasoitetyöt	4		1	
Julkisivumaalaus	1		1	

Maalarimestarin erikoisammattitutkinto	31	135	21	98
Maalausalan erikoistyötehtävissä toimiminen	13		11	
Tyhjä	9		1	
Maalausalan työnjohtotehtävissä toimiminen	5		9	
Korjausrakennusmaalauk	3		0	
Uudisrakennusmaalauk	1		0	
Pintakäsittelymestarin erikoisammattitutkinto	11	49	7	33
Pintakäsittelyalan ammattitutkinto			9	74
Rakennusmaalauksen osaamisala			7	
Lattianpäällystyksen osaamisala			1	
Teollisen pintakäsittelyn osaamisala			1	
Pintakäsittelyalan erikoisammattitutkinto			7	57
Rakennusmaalauksen osaamisala			6	
Tyhjä			1	
Rakennusalan työmaapäällikön erikoisammattitutkinto	46	757	33	338
Rakennusalan työmaajohdon erikoisammattitutkinto			4	58
Rakennustyömaan työnjohtajan osaamisala			3	
Työmaapäällikön osaamisala			0	
Tyhjä			1	
Rakennustuotannon erikoisammattitutkinto	32	233	83	386
Rakennustuotteen ammattitutkinto	27	103	19	82
Tyhjä	14		0	
Betonituotteiden valmistus	13		19	
Teollisen pintakäsittelijän ammattitutkinto	7	37	4	7
Talonrakennusalan ammattitutkinto	157	1655	137	1505
Talonrakennusalan erikoisammattitutkinto	66	230	36	109
Yhteensä	3576	30243	3232	31342

* sisältää myös muiden rakennusalan perustutkintoon kuuluvien osaamisalojen tutkinnon osien suoritukset Tiedot poimittu 25.2.2019 (vuoden 2018 osalta) ja 15.1.2020 (vuoden 2019 osalta), eikä tietoja ole päivitetty näiden ajankohtien jälkeen. Tutkinnon osien suoritukset eivät sisällä paikallisina ilmoitettuja tutkinnon osia.

Talonrakennusalan ammattitutkinnossa suurin osa opiskelijoista suorittaa pelkästään tutkinnon osaa/osia. Erityisesti "Asbestityö" -tutkinnon osaa suoritetaan omana tutkinnon osanaan, koska lainsäädäntö edellyttää tutkinnon osan suorittamista asbestinpurkutyöhön. (Opiskelun tavoitteena 981 tutkinnon osaa/osia, 524 koko tutkintoa)

Rakennusalan perustutkinnon ja pintakäsittelyalan perustutkinnon osalta suurimmassa osassa suorituksissa on tavoitteena koko tutkinnon suorittaminen. Myös toimikunnan alalle kuuluvien ammatti- ja erikoisammattitutkintojen suorituksissa opiskelijoista suurimman osan tavoitteena on koko tutkinnon suorittaminen.

Toimikunta uskoo, että pelkkien tutkinnon osien suorittaminen tulee lisääntymään tulevaisuudessa. Esimerkiksi ELY-keskukset ovat kannustaneet osaamisen hankintaan yksittäisten tutkinnon osien suorittamisen kautta (ns. täsmäkoulutus) työllistymisen helpottamiseksi. Erityisesti koronapandemian aiheuttamien lomauttamisien myötä kouluttautumisen tarve on lisääntymässä.

Pohdintoja

Tutkintojen ja tutkinnon osien määrien kehitys

Tutkintojen ja tutkinnon osien suorituspäämäärissä ei ole havaittavissa suurta muutosta vuosien 2018 ja 2019 välillä. Rakennusalan perustutkinnon koko tutkintojen suorituspäämäärät ovat vähentyneet hieman (n. 12 %) vuodesta 2018, kun taas tutkinnon osien suoritusten määrä on kasvanut 6,5 %. Tähän voi vaikuttaa esimerkiksi yhteisten tutkinnon osien sisältyminen kaikkiin perustutkintoihin tai alan aloituspaikkojen määrä. Tarkastelu-aika on kuitenkin melko lyhyt, joten tilastoista ei voida vetää pidemmälle meneviä johtopäätöksiä.

Marginaalisesti suoritettut tutkinnot ja osaamisalat

Osaamisalojen osalta on nähtävissä vaihtelua, mutta koska tarkastelujakso on melko lyhyt niin vertailua on haastavaa tehdä. Esimerkiksi korroosionestomaalarin ammattitutkintoa ei ole suoritettu ollenkaan vuosina 2018 ja 2019. Yksi syy tähän voi olla se, että osaamiselle on tarvetta vain paikallisesti ja ajoittain.

Lattiamestarin erikoisammattitutkintoa suoritettiin vuonna 2019 vain yksi kappale. 1.1.2019 voimaan tullessa pintakäsittelyalan erikoisammattitutkinnossa ei ole myöskään tullut suorituksia lattianpäällystyksen osaamisalalta. Tähän voi vaikuttaa se, että alalle on koulutettu tarvittava määrä osaajia viime vuosina, jolloin tämänhetkinen tarve ei ole niin suurta.

Tutkintojen järjestäminen

Tutkinto	Järjestämisluvat	Aktiiviset järjestäjät	Lisätietoja
Rakennusalan perustutkinto*	56	49	
Pintakäsittelyalan ammattitutkinto	28	12	voimaantulo 1.1.2019
Pintakäsittelyalan erikoisammattitutkinto	14	3	voimaantulo 1.1.2019
Pintakäsittelyalan perustutkinto	56	41	
Rakennusalan työmaajohdon erikoisammattitutkinto	8	4	voimaantulo 1.1.2019
Rakennustuotealan ammattitutkinto	9	2	
Talonrakennusalan ammattitutkinto	46	32	
Talonrakennusalan erikoisammattitutkinto	33	17	

*huomioitu koko tutkinnot, joissa suoritettu talonrakennuksen osaamisala

Taulukko ei sisällä siirtymäajalla olevia tutkintoja

** *aktiivisuus määritellään sillä, onko koulutuksen järjestäjältä/oppilaitokselta kirjautunut tutkintojen tai tutkinnon osien suorituksia joko 2018 tai 2019 vuonna toimikunnalle toimitetun KOSKI-datan perusteella.*

Tiedot poimittu 25.2.2019 (vuoden 2018 osalta) ja 15.1.2020 (vuoden 2019 osalta), eikä tietoja ole päivitetty näiden ajankohtien jälkeen.

Pohdintoja

Muutokset tutkintojen järjestämislupien määrässä ja tutkintojen järjestäminen

Aktiivisten järjestäjien määrässä ei ole tapahtunut suurta muutosta. Esimerkiksi rakennusalan perustutkintoon on tullut yksi aktiivinen järjestäjä mukaan ja pintakäsittelyalan perustutkinnon aktiivisten järjestäjien määrä on lisääntynyt viidellä. Kolmen 1.1.2019 voimaan tulleiden tutkintojen osalta aktiivisten järjestäjien määrä on vielä vähäinen.

Talonrakennusalan erikoisammattitutkinnossa noin puolet järjestämisluvan saaneista eivät ole järjestäneet tutkintoa. Yksi mahdollinen syy tähän voi olla se, että talonrakennusalan erikoisammattitutkinnon sijaan opiskelijat hakeutuvat rakennusalan työmaajohdon erikoisammattitutkintoon. Tietyissä marginaalisissa tutkinnoissa rahoituksen määrä voi aiheuttaa sen, ettei tutkintoa ole kannattavaa järjestää.

Rakennustuotealan ammattitutkinnossa oli yksi aktiivinen järjestäjä vuonna 2019. Tutkinto on alansa ainoa koulutus ja suuri osa koulutuksesta tehdään henkilöstökoulutuksena alalla jo toimineille. Koulutus on hyvin marginaalinen.

Tutkintojen/tutkinnon osien suoritusten jakaantuminen koulutuksen järjestäjien välillä

Suoritukset jakaantuvat koulutuksen järjestäjän kokoon nähden melko tasaisesti. Suorituksien jakautuminen heijastelee myös koulutuksen tarvetta alueittain. Toimikunnan toimialaan kuuluvia tutkintoja järjestetään maantieteellisesti katsottuna kattavasti. Kymmenen suurinta järjestäjää kattaa koko Suomen.

Tutkintojen järjestämisen kattavuus maantieteellisesti ja kielellisesti

Rakennusalan perustutkintoa järjestetään kattavasti ympäri Suomea ja viidessä oppilaitoksessa koulutusta järjestetään ruotsinkielellä (4,54 % tutkintokielenä ruotsi). Pintakäsittelyalan perustutkintoa järjestetään myös kattavasti ympäri Suomea ja vuonna 2019 suoritettuja koko tutkintoja ruotsinkielellä oli tullut kahdesta oppilaitoksesta (2,28 % tutkintokielenä ruotsi).

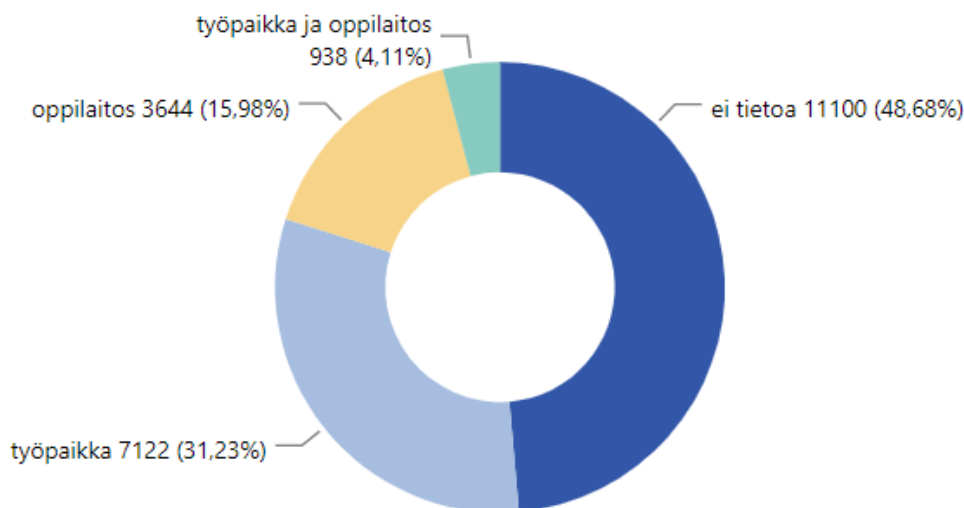
1.1.2019 voimaan tulleista tutkinnoista kaikki järjestämisluvan saaneet koulutuksen järjestäjät eivät välttämättä ole vielä aktivoituneet järjestämään tutkintoja, joten johtopäätösten vetäminen maantieteellisestä kattavuudesta on vielä vaikeaa.

Näyttöjen toteutuksen ja osaamisen arvioinnin laatu

Näyttöjen suorituspaikan jakautuminen

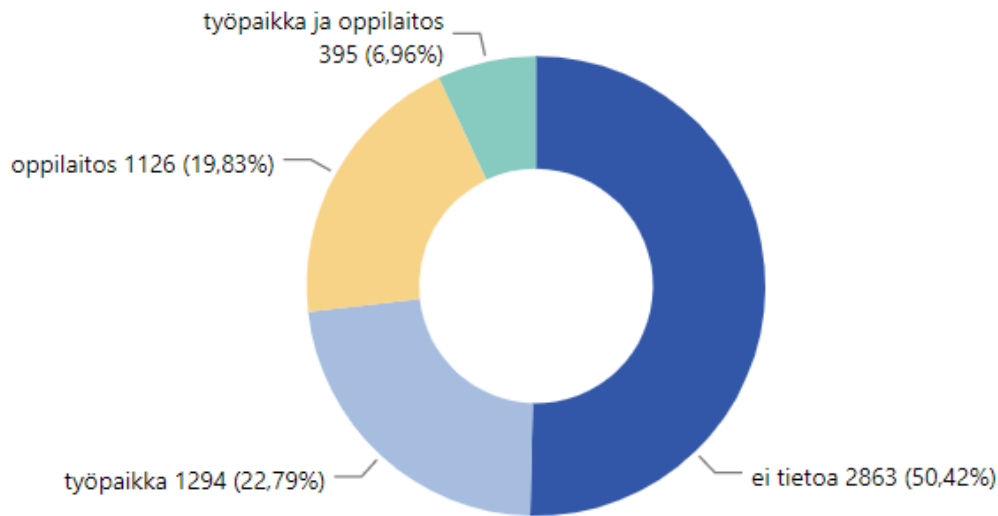
Rakennusalan perustutkinto (vuonna 2019)

Näytön suorituspaikka ● ei tietoa ● työpaikka ● oppilaitos ● työpaikka ja oppilaitos

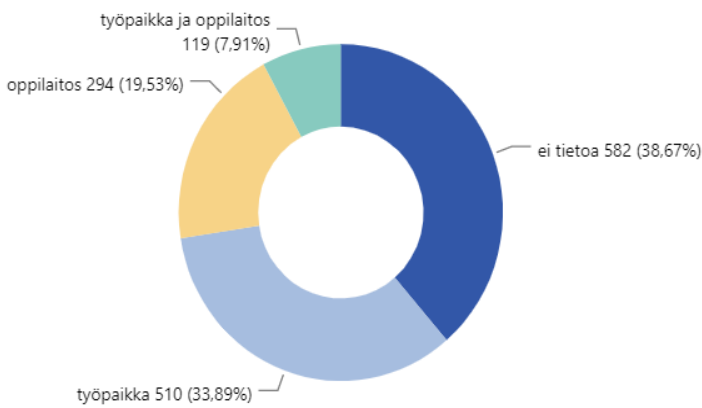
Pintakäsittelyalan perustutkinto (vuonna 2019)

Näytön suorituspaikka ● ei tietoa ● työpaikka ● oppilaitos ● työpaikka ja oppilaitos

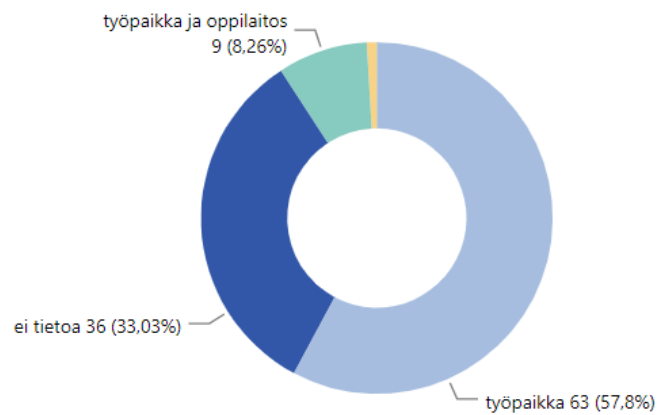
Talonrakennusalan ammattitutkinto (vuonna 2019)

Näytön suorituspaikka ● ei tietoa ● työpaikka ● oppilaitos ● työpaikka ja oppilaitos

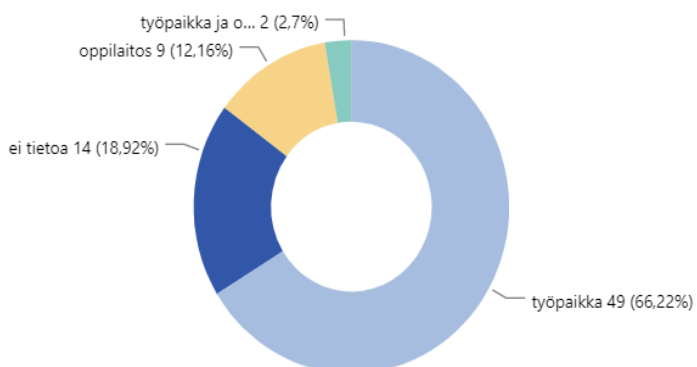
Talonrakennusalan erikoisammattitutkinto (2019)

Näytön suorituspaikka ● työpaikka ● ei tietoa ● työpaikka ja oppilaitos ● oppilaitos

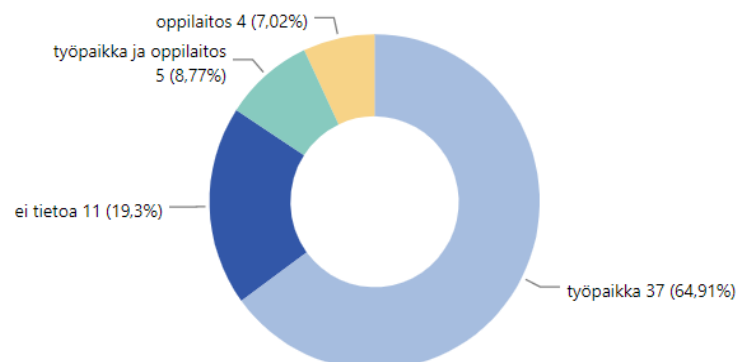
Pintakäsittelyalan ammattitutkinto (2019)

Näytön suorituspaikka ● työpaikka ● ei tietoa ● oppilaitos ● työpaikka ja oppilaitos

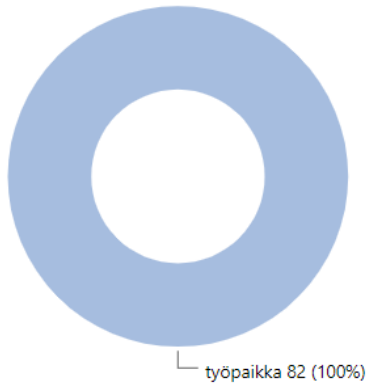
Pintakäsittelyalan erikoisammattitutkinto (2019)

Näytön suorituspaikka ● työpaikka ● ei tietoa ● työpaikka ja oppilaitos ● oppilaitos

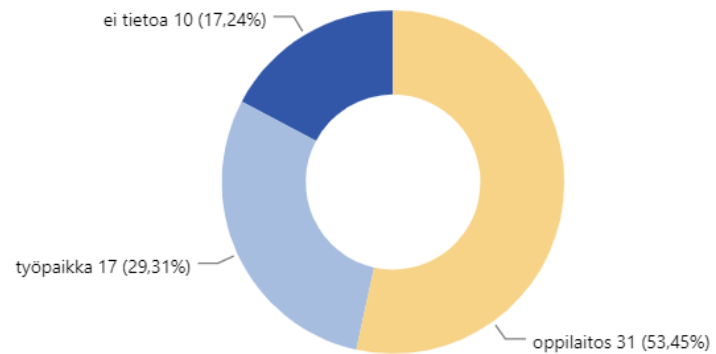
Rakennustuotealan ammattitutkinto (2019)

Näytön suorituspaikka ● työpaikka

Rakennusalan työmaajohdon eat (2019)

Näytön suorituspaikka ● oppilaitos ● työpaikka ● ei tietoa

Rakennusalan ja pintakäsittelyalan perustutkinnoissa suurin osa näytöistä on suoritettu työpaikalla, jos luetaan pois "ei tietoa" -kohdat. Talonrakennusalan ammattitutkinnossa on melko paljon näyttöjä suoritettu oppilaitoksessa ja suurimmassa osassa näistä näytöistä on kyse asbestityöt -tutkinnon osasta.

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa KOSKI-datan mukaan suurin osa näytöistä suoritetaan työpaikoilla poikkeuksena rakennusalan työmaajohdon erikoisammattitutkinto, jossa noin puolet näytöistä on oppilaitosnäyttöjä. Nämä oppilaitosnäytöt ovat talonrakennusalan ammattitutkinnosta valinnaisena tutkinnon osana otetuista asbestityöt -tutkinnon osista.

Amispalautteen keskiarvo näytöstä (päättökysely)

Kaikkien tutkintojen yhteinen keskiarvo näyttö -kysymysryhmästä 4,5

Rakennusalan perustutkinto: 4,2

Pintakäsittelyalan perustutkinto: 4,3

Talonrakennusalan ammattitutkinto: 4,1

Talonrakennusalan erikoisammattitutkinto: 4,9

Pintakäsittelymestarin erikoisammattitutkinto: 4,7

Rakennusalan työmaapäällikön erikoisammattitutkinto: 4,6

Rakennustuotealan ammattitutkinto: 4,7

Pintakäsittelyalan ammattitutkinto: 4,2

Kaikissa tutkinnoissa näyttö -kohdan keskiarvot ovat yli neljän (asteikolla 1-5). Tulokset ovat hyviä eikä tutkintojen välillä ole suurta vaihtelua. Erityisesti erikoisammattitutkinnoissa keskiarvot ovat korkeat.

* opiskelijapalautteen tarkastelujakso on 7/2018 – 9/2019. Arviointiasteikko 1-5, jossa (5) täysin samaa mieltä, (4) jokseenkin samaa mieltä, (3) osin samaa osin eri mieltä, (2) jokseenkin eri mieltä, (1) täysin eri mieltä

Osaamisen arvioinnin kaksikantaisuuden toteutuminen

Yhteensä kaikissa toimikunnan toimialaan kuuluvissa tutkinnoissa n. 30 % eli 4765 näytössä arvioinnista on päättänyt yksi opettaja (poisluettuna ei tietoa- kohdat). Toimikunta kiinnittää huomiota yhden opettajan arvioimien näyttöjen suureen määrään ja pohtii voisiko kyseessä olla tekninen virhe.

Poisluettuna "ei tietoa" -kohdat, eniten näyttöjen arvioinnista on päättäneet työnantaja/työelämän edustaja yhdessä opettajan kanssa.

Perustelut oppilaitoksissa järjestettävälle näyttöille

Vierailukäyntien vähäisestä määrästä johtuen toimikunnalla ei ole kattavasti tiedossa sitä, millä perusteella tutkintojen järjestäjät järjestävät näyttöjä oppilaitosympäristössä. Toimikunnan vierailukohteena olleissa oppilaitoksissa näyttöjen järjestämisessä ei ole ollut huomautettavaa.

Yleistykset oikaisupyynnöistä

Toimikunnalle on tullut yksi oikaisupyyntö, joten toimikunta ei voi tehdä yleistettäviä huomiota.

Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmien tilanne

Kahden vierailuraporttien perusteella oli osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmat laadittu tietosisällön mukaisesti.

Henkilökohtaistamisen toteutuminen käytännössä

Vierailuraporteissa on mainintaa, että opiskelijat ovat olleet tyytyväisiä näyttöjen suorittamisen mahdollisuuksiin.

Amispalautteessa kaikkien toimikunnan toimialaan kuuluvien tutkintojen henkilökohtaistaminen -kohdan keskiarvo on 3,9.

Hyvät käytännöt

Vierailujen aikana ei ole huomio kohdistunut hyviin käytänteisiin.

Kehittämiskohteita järjestäjien toiminnassa

Vierailukäynneillä käytyjen keskustelujen mukaan koulutuksen järjestäjät pyrkivät yritysysteistyön kehittämiseen ja ylläpitämiseen, jotta opiskelijat pääsisivät koulutus- tai oppisopimuksen kautta suorittamaan tutkintoja yritysten työkohteissa.

Tutkintojen perusteiden toimivuus

Pohdintoja

Tutkinnon perusteiden työelämävastaavuus

Vierailukäynneillä käytyjen keskustelujen mukaan opiskelijat ovat olleet tyytyväisiä näyttöjen suorittamiseen ja etenemiseen. Lisäksi yritys on ollut kiinnostunut palkkaamaan opiskelijan/tutkinnon suorittaneen henkilön. Toimikunnan mielestä tämä voi olla osoitus siitä, että tutkinnon perusteet ja työelämän vaativa ammattitaito kohtaavat.

Arvioijat ovat myös nähneet, että osaamisen arviointi on pystytty suorittamaan perusteiden edellyttämässä laajuudessa.

Näytöt ovat soveltuneet tutkinnon perusteissa mainitun osaamisen osoittamiseen.

Valinnaisuuden toteutuminen tutkintojen suorittamisessa

Valinnaisuus näyttäisi toteutuvan tutkintojen suorittamisessa hyvin.

Lisäohjeistuksen tarpeet tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksissa tai ammattitaidon osoittamistavoissa

Toimikunta ei ole huomannut erityisiä lisäohjeistuksen tarpeita ammattitaitovaatimuksiin tai ammattitaidon osoittamistapoihin liittyen. Osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmien laadinnan ja käytön ohjeistukseen voisi panostaa entistä enemmän.

Kokemuksia uusien tutkinnon perusteiden toimivuudesta

Toimikuntaan ei ole tullut palautetta uusien tutkinnon perusteiden toimivuudesta.